

RAHANDUSMINISTEERIUM

2025. AASTA RIIGIEELARVE SEADUSE EELNÕU MUUDATUSETTEPANEKUD III LUGEMISELE

Tallinn 2024

Sissejuhatus

2025. aasta riigieelarve seaduse eelnõule esitatud muudatusettepanekud on üles ehitatud lähtudes 2025. aasta riigieelarve seaduse eelnõu struktuurist ning kajastatud on ainult muutuvaid riigieelarve tulude, kulude, investeeringute ja finantseerimistingute eelarveid. Ühe muudatusettepanekuna käsitletakse kõikide muudatuste kogumit, mis avaldavad mõju antud administratiivse liigenduse üksuse (haldusala, valitsemisala) eelarve vahendite jaotusele, kusjuures need muudatusettepanekud, mis on seotud mitme haldus- või valitsemisalaga, on selgitatud selle haldus- või valitsemisala juures, kelle eelarve muudatusega suureneb. Muudatusettepanekute selgitused on toodud tabelite all.

Kulude ja investeeringute vähendusedettepanekud esitatakse (+) märgiga ja suurendusedettepanekud (-) märgiga. Ümardamine tuhande euronit võib põhjustada väikeseid erinevusi tabeli ja selgitustes toodud andmete võrdlemisel. 2025. aasta riigieelarve eelnõu koostamise aluseks on täiseurodes andmed. Eelnõu esitatakse Riigikogule kinnitamiseks tuhandetes eurodes.

I ÜLEVAADE 2025. AASTA RIIGIEELARVE MUUTMISE SEADUSEST

Teha eelnõus järgmised muudatused:

§ 1. Muudatused riigieelarve vahendites (tuhandetes eurodes)

RIIGIKOGU

Tabel 1. Riigikogu, tuhat eurot

	2025. aasta riigieelarve eelnõu koos II lugemise muudatustega		Muudatus III lugemisele		2025. aasta täpsustatud eelnõu	
	Eelarve kokku	Sealhulgas piirmääraga vahendid	Eelarve kokku	Sealhulgas piirmääraga vahendid	Eelarve kokku	Sealhulgas piirmääraga vahendid
KULUD	-33 815	-19 433	-20	-20	-33 835	-19 453

Valitsemisalade vaheline muudatus

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (MKM) suunab **Riigikogu** eelarvesse Arenguseire Keskusele **20 000 eurot** projektipõhiseks uuringuks, et luua tingimused Eesti majanduse konkurentsivõime kasvuks ning tasakaalustatud ja jätkusuutlikuks arenguks. Arenguseire Keskuse tegevuse eesmärk on otseselt seotud konkurentsivõime eksperdikogu tööga ning nad on huvitatud, et tekiks järjepidevus konkurentsivõime uurimisel.

Mitu aastat kestev majanduslangus on üha tugevamalt esile toonud Eesti pikaajalise konkurentsivõime ning selle tugevdamiseks vajalike muudatuste küsimuse. Riigikogu majanduskomisjoni eest võtmisel kutsuti 2023. aasta lõpus kokku ekspertkogu. Ekspertkogul paluti analüüsida Eesti majanduse konkurentsivõimet ja pakkuda ideid selle parandamiseks. Konkurentsivõime ekspertkogu koosnes Arenguseire Keskuse, Eesti Panga, Tallinna Tehnikaülikooli ja Tartu Ülikooli esindajatest. Tehtud töö tulemused koondati perspektiivikaid majanduspoliitilisi soovitusi käsitletavasse raportisse, kus hinnati Eesti majanduse hetke olukorda, võimalusi ja takistusi. Mahukat raportit koostati tasustamata lisaülesandena ja eeskätt kõrgkoolide esindajate seas. Plaanis on ka järgmisel aastal sarnase raporti koostamine, et luua järjepidevus konkurentsivõime uurimisel. Euroopa Liidu Nõukogu on soovitanud, et igal liikmesriigil võiks olla oma tootlikkuse ja konkurentsivõime nõukogu, mis analüütiliselt ja argumenteeritult suudaks arutleda Eesti majanduse tulevikuväljavaadete, võimaluste ja takistuste üle. Miinimumeesmärgiks on igal aastal avaldada tootlikkust ja konkurentsivõimet käsitlev aruanne.

Tegemist on projektipõhise tegevusega, mida rahastatakse MKMi ja Riigikogu eelarvetest. MKM teeb teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni uuringuid kavandatust vähem.

ÕIGUSKANTSLERI KANTSELEI

Tabel 2. Õiguskantsleri Kantselei, tuhat eurot

	2025. aasta riigieelarve eelnõu koos II lugemise muudatustega		Muudatus III lugemisele		2025. aasta täpsustatud eelnõu	
	Eelarve kokku	Sealhulgas piirmääraga vahendid	Eelarve kokku	Sealhulgas piirmääraga vahendid	Eelarve kokku	Sealhulgas piirmääraga vahendid
KULUD	-3 495	-3 205	6	6	-3 489	-3 199

Muudatusega suunatakse **6052 eurot** Justiits- ja Digiministeeriumile, vt täpsemalt selgitust vastava valitsemisala valitsemisalade vaheliste muudatuste juures.

VABARIIGI VALITSUS

Tabel 3. Vabariigi Valitsus, tuhat eurot

	2025. aasta riigieelarve eelnõu koos II lugemise muudatustega		Muudatus III lugemisele		2025. aasta täpsustatud eelnõu	
	Eelarve kokku	Sealhulgas piirmääraga vahendid	Eelarve kokku	Sealhulgas piirmääraga vahendid	Eelarve kokku	Sealhulgas piirmääraga vahendid
KULUD	-3 319 189	-851 495	8 435	8 435	-3 310 753	-843 060
Vabariigi Valitsuse reservid	-166 632	-166 632	9 034	9 034	-157 598	-157 598
Kohaliku omavalitsuse üksuste toetusfond	-597 979	-554 748	-599	-599	-598 578	-555 347
sh riikliku ülesande kulude hüvitamiseks	0	0	-44 358	-1 127	-44 358	-1 127

Muudatusega suunatakse **2 690 000 eurot** Justiits- ja Digiministeeriumile, **1 630 000 eurot** Kaitseministeeriumile, **2 119 564 eurot** Kliimaministeeriumile, **652 200 eurot** Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile, **750 000 eurot** Sotsiaalministeeriumile ning **1 192 500 eurot** Välisministeeriumile, vt täpsemalt selgitust vastava valitsemisala valitsemisalade vaheliste muudatuste juures.

Valitsemisalade vaheline muudatus

Vabariigi Valitsuse kohaliku omavalitsuse üksuste toetusfondi suunatakse **Haridus- ja Teadusministeeriumi** valitsemisala eelarvest **599 000 eurot** täiendavalt üldhariduskoolide toetuseks seoses õpilaste arvu täpsustumisega (sh õpetajate, direktorite ja õppealajuhatajate palgakulu, tegevuskulutoetus, õppekirjandus, õpetajate ja juhtide täienduskoolitus, koolilõuna).

Riigieelarvest valdadele ja linnadele munitsipaalkoolide kulude katmiseks eraldatava toetuse arvestamise aluseks on hariduse infosüsteemi järgne õpilaste arv planeeritavale aastale eelneva aasta 10. novembri seisuga.

Valitsemisala-sisene tehniline muudatus

Täiendada **Vabariigi Valitsuse** kohaliku omavalitsuse üksuste toetusfondist eraldiste jaotust ning lisada täiendav rida - „sh riikliku ülesande kulude hüvitamiseks“. Vastavalt riigieelarve seaduse § 51 lõigete 4 ja 5 alusel, tuleb riigieelarves näidata riikliku ülesande kulude hüvitamiseks ette nähtud vahendite kogumaht.

HARIDUS- JA TEADUSMINISTEERIUMI VALITSEMISALA

Tabel 4. Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisala, tuhat eurot

	2025. aasta riigieelarve eelnõu koos II lugemise muudatustega		Muudatus III lugemisele		2025. aasta täpsustatud eelnõu	
	Eelarve kokku	Sealhulgas piirmääraga vahendid	Eelarve kokku	Sealhulgas piirmääraga vahendid	Eelarve kokku	Sealhulgas piirmääraga vahendid
KULUD	-1 136 147	-887 108	599	599	-1 135 548	-886 509
Tulemusvaldkond: TARK JA TEGUS RAHVAS	-848 814	-673 759	599	599	-848 215	-673 160
Haridus- ja noorteprogramm						
Juurdepääsu tagamine üld- ja kutscharidusele	-297 457	-273 308	599	599	-296 858	-272 709
INVESTEERINGUD	-25 174	-16 641	0	0	-25 174	-16 641
Vahendid Riigi Kinnisvara Aktsiaseltsile	-11 443	-11 443	11 443	11 443	0	0
Haridusvõrgu korrastamine ja arendamine (sh RKAS vahendid)	0	0	-11 443	-11 443	-11 443	-11 443

Muudatustega suunatakse **599 000 eurot** Vabariigi Valitsusele, vt täpsemalt selgitust vastava valitsemisala valitsemisalade vaheliste muudatuste juures

Valitsemisala-sisene tehniline muudatus (Investeeringu nimetuse korrigeerimine)

Riigikogule esitatud esialgses 2025 aasta riigieelarve eelnõus on investeering nimetusega „Vahendid Riigi Kinnisvara Aktsiaseltsile“.

Investeeringu nimetuse sõnastust korrigeeritakse ja asendatakse nimetusega: „Haridusvõrgu korrastamine ja arendamine (sh RKAS vahendid)“.

JUSTIITS- JA DIGIMINISTEERIUMI VALITSEMISALA

Tabel 5. Justiits- ja Digiministeeriumi valitsemisala, tuhat eurot

	2025. aasta riigieelarve eelnõu koos II lugemise muudatustega		Muudatus III lugemisele		2025. aasta täpsustatud eelnõu	
	Eelarve kokku	Sealhulgas piirmääraga vahendid	Eelarve kokku	Sealhulgas piirmääraga vahendid	Eelarve kokku	Sealhulgas piirmääraga vahendid
KULUD	-387 761	-224 729	-2 546	-2 546	-390 307	-227 275
Tulemusvaldkond: ÕIGUSRIIK	-207 685	-160 359	150	150	-207 535	-160 209
Usaldusväärse ja tulemusliku õigusruumi programm						
Õigusriigi ja õigusloome kvaliteedi tagamine	-8 347	-8 240	126	126	-8 221	-8 114
Karistuste täideviimise korraldamine	-71 752	-69 624	24	24	-71 728	-69 600
Tulemusvaldkond: DIGIÜHISKOND	-157 008	-64 370	-2 696	-2 696	-159 704	-67 066
Digiühiskonna programm						
Digiriigi alusbaasi kindlustamine	-96 828	-47 123	-2 696	-2 696	-99 524	-49 819

Muudatusega suunatakse 23 727 eurot Sotsiaalministeeriumile ning 126 000 eurot Välisministeeriumile, vt täpsemalt selgitust vastava valitsemisala valitsemisalade vaheliste muudatuste juures.

Valitsemisalade vaheline muudatus

Õiguskantsleri Kantselei tegevuskulude eelarvest suunatakse **Justiits- ja Digiministeeriumi** valitsemisala eelarvesse Riigi Info- ja Kommunikatsioonitehnoloogia Keskus **6052 eurot** IT teenuse osutamiseks.

Justiits- ja Digiministeeriumi valitsemisala eelarvesse suunatakse **Vabariigi Valitsuse** sihtotstarbelisest reservist **2 690 000 eurot** täiendavaid vahendid teadus- ja arendustegevuse projekti *Tulevikukindla andmemajanduse ökosüsteemi mudel ja taristulised lahendused andmete turvaliseks haldamiseks, käitlemiseks ja väärindamiseks* rahastamiseks. Alates 2025. aastast on projekt Justiits- ja Digiministeeriumi eelarves, varasemalt oli tegevus Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumis. 2025. aasta riigieelarve eelnõu koostamisel jäi eelarve õigeaegselt Vabariigi Valitsuse reservist valitsemisalale suunamata.

KAITSEMINISTEERIUMI VALITSEMISALA

Tabel 6. Kaitseministeeriumi valitsemisala, tuhat eurot

	2025. aasta riigieelarve eelnõu koos II lugemise muudatustega		Muudatus III lugemisele		2025. aasta täpsustaud eelnõu	
	Eelarve kokku	Sealhulgas piirmääraga vahendid	Eelarve kokku	Sealhulgas piirmääraga vahendid	Eelarve kokku	Sealhulgas piirmääraga vahendid
KULUD	-1 195 952	-862 972	-1 334	-1 334	-1 197 286	-864 306
Tulemusvaldkond: JULGEOLEK JA RIIGIKAITSE	-1 111 717	-862 972	-1 334	-1 334	-1 113 051	-864 306
Sõjalise riigikaitse ja heidutuse programm						
Väeloome: maavägi	-115 255	-81 326	2 942	2 942	-112 314	-78 384
Väeloome: merevägi	-20 528	-10 976	-2 045	-2 045	-22 573	-13 021
Väeloome: õhuvägi	-24 339	-18 734	4 912	4 912	-19 427	-13 822
Väeloome: muud üksused	-348 529	-287 974	18 338	18 338	-330 191	-269 635
Kaitsevalmiduse tagamine	-32 621	-31 028	-24 809	-24 809	-57 430	-55 837
Liitlaste kaasamine ja rahvusvaheline koostöö	-146 971	-146 881	2 117	2 117	-144 853	-144 763
Luure ja eelhoiatuse korraldamine	-61 559	-60 796	-39	-39	-61 598	-60 834
Kaitsetahte edendamine	-28 918	-28 676	158	158	-28 760	-28 518
Riigikaitsele inimvara juhtimine	-50 819	-50 673	-2 909	-2 909	-53 728	-53 581
Riigikaitsele investeringute korraldamine	-10 424	-10 290	0,28	0,28	-10 424	-10 290
INVESTEERINGUD	-515 484	-356 708	-296	-296	-515 780	-357 004
Muud investeringud kokku	-20 418	-4 885	-296	-296	-20 714	-5 181

Valitsemisalade vaheline muudatus

Vabariigi Valitsuse reservi sihtotstarbeliste vahendite eelarvest suunatakse **1 630 000 eurot Kaitseministeeriumi valitsemisala** eelarvesse konkurentsipõhiste teadus- ja arendustegevuse projektide jätkamiseks, sh:

- 330 000 eurot sihtasutuse CR14 küberharjutusvälja salajase võimekuse projekti kuludeks programmi tegevuse *Liitlaste kaasamine ja rahvusvaheline koostöö* eelarvesse;
- 1 300 000 eurot krüptograafiliste turbelahenduste hindamisvõimekuse loomise projekti kuludeks programmi tegevuse *Väeloome: muud üksused* eelarvesse.

2025. aasta riigieelarve eelnõu koostamisel jäi eelarve õigeaegselt Vabariigi Valitsuse reservist valitsemisalale suunamata.

Valitsemisala-sisene muudatus (kuludes ja investeringutes)

Programmi tegevuse *Väeloome: muud üksused* teadus- ja arendustegevuse eelarvest suunatakse **586 000 eurot** programmi tegevuste ja asutuste vahel ümber ning täpsustatakse eelarve majanduslikku sisu

vastavalt sellele, millised 2025. aasta teadus- ja arendusprojektid valitsemisalas heaks kiideti ja millised asutused neid ellu viivad (lisaks Kaitseministeeriumile ka Kaitseressursside Amet ning Kaitsevägi). Programmi tegevuse *Kaitsetahte edendamine* eelarve suureneb muudatusega **103 415 eurot**, programmi tegevuse *Riigikaitse inimvara juhtimine* eelarve **75 000 eurot**, programmi tegevuse *Väeloome: maavägi* eelarve **111 585 eurot** ning Kaitseväge IT investeeringute eelarve **296 000 eurot**.

Valitsemisala-sisene muudatus (kuludes)

Eelarve parema arusaadavuse eesmärgil ühtlustatakse mehitatud valveteenuse kulude jaotust ning kajastatakse Kaitseväge objektidega seotud valvekulud kogu mahus programmi tegevuse *Väeloome: muud üksused* eelarves rahuaegse taristu alalhoiu kuludena ning kogu Kaitseressursside ametile osutatav valveteenus programmi tegevuse *Riigikaitse inimvara juhtimine* eelarves. Muudatusega suureneb programmi tegevuse *Väeloome: muud üksused* eelarve **3 552 541 eurot** ja programmi tegevuse *Riigikaitse inimvara juhtimine* eelarve **10 626 eurot** ning muudatusega väheneb programmi tegevuse *Kaitsetahte edendamine* eelarve **2531 eurot**, programmi tegevuse *Kaitsevalmiduse tagamine* eelarve **1 625 501 eurot** ja programmi tegevuse *Väeloome: Maavägi* eelarve **1 935 136 eurot**.

Programmi tegevuste *Väeloome: merevägi* ja *Väeloome: muud üksused* majandamiskulude eelarvest suunatakse **326 708 eurot** programmi tegevuse *Riigikaitse inimvara juhtimine* eelarvesse, kuna Balti Kaitsekolledži liikmemaks on osutunud esialgselt prognoositust suuremaks.

Valitsemisala-sisene tehniline muudatus (kuludes)

Programmi tegevuste *Väeloome: muud üksused*, *Väeloome: merevägi*, *Väeloome: maavägi*, *Väeloome: õhuvägi*, *Kaitsevalmiduse tagamine*, *Kaitsetahte edendamine*, *Liitlaste kaasamine ja rahvusvaheline koostöö*, *Riigikaitse investeringute korraldamine*, *Luure ja eelhoiatuse korraldamine* ning *Riigikaitse inimvara juhtimine* eelarvetes korrigeeritakse **31 202 527 euro** ulatuses Kaitseväge tööjõukulude, Kaitseväge õppuste majandamiskulude ning Kaitseressursside Ameti tegevuskulude tegevuspõhist jaotust seoses asutuste kulumudelite tehnilise korrigeerimisega.

KLIIMAMINISTEERIUMI VALITSEMISALA

Tabel 7. Kliimaministeeriumi valitsemisala, tuhat eurot

	2025. aasta riigieelarve eelnõu koos II lugemise muudatustega		Muudatus III lugemisele		2025. aasta täpsustaud eelnõu	
	Eelarve kokku	Sealhulgas piirmääraga vahendid	Eelarve kokku	Sealhulgas piirmääraga vahendid	Eelarve kokku	Sealhulgas piirmääraga vahendid
TULUD	1 145 914	0	57	0	1 145 971	0
Saadud toetused	536 962	0	57	0	537 019	0
KULUD	-1 065 866	-204 804	-2 333	-2 276	-1 068 199	-207 081
Tulemusvaldkond: KLIIMA, ENERGEETIKA JA ELURIKKUS	-169 489	-63 593	-2 248	-2 200	-171 737	-65 794
Elurikkuse, metsanduse ja keskkonnakorralduse programm						
Kesksete IT-teenuste osutamine teistele valitsemisaladele	-16 703	-11 831	-15	-24	-16 718	-11 854
Maapõue uurimine, kasutamine ja geoloogia alane kompetents	-7 482	-5 336	-2 233	-2 176	-9 715	-7 513
Tulemusvaldkond: ELUKESKKOND, LIIKUVUS JA MERENDUS	-876 713	-141 211	-85	-76	-876 798	-141 287
Elukeskkonna ja ringmajanduse programm						
Ringmajanduse korraldamine	-7 201	-4 191	50	50	-7 151	-4 141
Mere ja vee programm						
Meremajanduse konkurentsivõime ja veetaristu arendamine	-39 813	-16 545	-79	-70	-39 893	-16 615
Transpordi ja liikuvuse programm						
Ohutu ja säästliku transpordisüsteemi arendamine	-55 134	-15 998	-56	-56	-55 190	-16 054
INVESTEERINGUD	-186 075	-85 950	-12	-12	-186 087	-85 961
Muud investeeringud kokku	-37 331	-17 284	-12	-12	-37 343	-17 296

Valitsemisalade vaheline muudatus

Vabariigi Valitsuse reservi sihtotstarbeliste vahendite eelarvest suunatakse Kliimaministeeriumi valitsemisala eelarvesse:

- **2 008 000 eurot** Eesti Geoloogiateenistusele fosforiidi ja kaasnevate ressursside uuringu teadus- ja arendustegevuse projekti rahastamiseks. 2025. aasta riigieelarve eelnõu koostamisel jäi eelarve õigeaegselt Vabariigi Valitsuse reservist valitsemisalale suunamata.
- **111 564 eurot** Transpordiametile õigusaktidest tulenevate meetmete rakendamiseks. Rahvusvahelise sanktsiooni seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse jõustumisega 17.06.2024 lisandusid Transpordiametile sanktsioonide rakendamiseks ja järelevalveks täiendavad õiguslikud kohustused, mille täitmisega kaasnevate kulude katteks planeeriti RES 2024-2027 protsessis vahendid kuni õigusakti jõustumiseni sihtotstarbeliselt Vabariigi Valitsuse reservi. 2025. aasta riigieelarve eelnõu koostamisel ei olnud teada, mis ulatuses Transpordiametile antud tegevuseks raha eraldatakse.

Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi valitsemisala Maa- ja Ruumiameti eelarvest suunatakse **Kliimaministeeriumi** eelarvesse kuue ametikoha kulud **168 385 eurot** Kliimaministeeriumi asutusele Eesti Geoloogiateenistus seoses ministeeriumite töö ümberkorraldamisega alates 01.01.2025. Maa- ja Ruumiameti loomisega viiakse lõpule muuhulgas ka geoloogiavaldkonna ülesannete konsolideerimine Kliimaministeeriumi haldusalasse, mille tarbeks nimetatud muudatus tehakse.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisala Maa- ja Ruumiameti eelarvest suunatakse **Kliimaministeeriumi** eelarvesse seoses ministeeriumite töö ümberkorraldamisega alates 01.01.2025 taastuenergia ehitiste kooskõlastamise võimekuse tõstmiseks planeeritud ühe ametikoha kulud **56 534 eurot** Kliimaministeeriumi allasutusele Eesti Geoloogiateenistus. Kuna tegemist on välisprojektist RePowerEU rahastatavate tööjõu- ja majandamiskuludega, siis antakse nendega koos üle ka vastavad tulud 56 534 eurot.

Valitsemisala-sisene muudatus (kuludes)

Kliimaministeerium tõstab valitsemisala asutuste vahel ümber **67 531 eurot**. Elektroonilise mereinfosüsteemi (EMDE) ülalpidamiskulude (sealhulgas amortisatsiooni) ja investeeringute eelarve tõstetakse Keskkonnaministeeriumi Infotehnoloogiakeskusele ümber Transpordiametile. 2023. aastal Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumist infosüsteemide üleandmisel kajastati nimetatud kulud Keskkonnaministeeriumi Infotehnoloogiakeskuse eelarves, kuid mereinfosüsteemi EMDE edasist arendamist (digipöörde tegevuskavas on vastavad vahendid ettenähtud Transpordiametile) teostab Transpordiamet, mistõttu on asutuste vahel kokku lepitud, et mereinfosüsteem EMDE antakse koos olemasoleva eelarvega üle Transpordiametile. Ümberkorralduse eesmärk:

- transpordivaldkonna IT arendused ja infosüsteemid on kõik Transpordiameti käes,
- kliendi vaates saab Transpordiamet koondada äriteenused ühtsesse aknasse (Transpordiameti e-teenuste platvorm),
- terviklik ülevaade teenuste IT arenduse ja hoolduse korraldamisel ning eelarvete planeerimisel.

Kliimaministeerium tõstab valitsemisala asutuste vahel ümber **50 000 eurot**. Reaalajamajanduse projektile (andmepõhisele aruandlusele ülemineku tegevused) eraldati Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisalast käesoleva aasta eelarveprotsessis vahendid, mis kajastati Kliimaministeeriumi eelarves. Sellest 50 000 eurot suunatakse Kliimaministeeriumilt allasutusele Keskkonnaministeeriumi Infotehnoloogiakeskus, kuna viimase poolt viiakse ellu antud projekti raames analüütiliste töövahendite arendamine.

MAJANDUS- JA KOMMUNIKATSIOONIMINISTEERIUMI VALITSEMISALA

Tabel 8. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisala, tuhat eurot

	2025. aasta riigieelarve eelnõu koos II lugemise muudatustega		Muudatus III lugemisele		2025. aasta täpsustatud eelnõu	
	Eelarve kokku	Sealhulgas piirmääraga vahendid	Eelarve kokku	Sealhulgas piirmääraga vahendid	Eelarve kokku	Sealhulgas piirmääraga vahendid
TULUD	203 131	0	-57	0	203 074	0
Saadud toetused	136 488	0	-57	0	136 431	0
KULUD	-1 259 134	-148 428	58	1	-1 259 077	-148 427
Tulemusvaldkond: TEADUS- JA ARENDUSTEGEVUS NING ETTEVÕTLUS	-247 301	-124 992	20	20	-247 281	-124 972
Teadmussirde programm						
Ettevõtete arendustegevuse ja innovatsiooni toetamine	-97 396	-72 507	20	20	-97 376	-72 487
Teadus- ja tehnoloogiamahuka iduettevõtluse arendamine	-7 242	-614	6 571	0	-670	-614
Ettevõtluskeskkond						
Ettevõtete konkurentsivõime ja rahvusvahelistumise toetamine	-80 207	-15 931	-6 571	0	-86 778	-15 931
Tulemusvaldkond: ELUKESKKOND, LIKUVUS JA MERENDUS	-18 063	-15 464	38	-19	-18 026	-15 483
Maa ja ruumiloome programm						
Maakasutuspoliitika kujundamine ja elluviimine	-6 218	-4 253	8	-19	-6 209	-4 272
Ruumiandmete hõive, analüüsid ja kättesaadavaks tegemine	-7 001	-6 367	29	0	-6 972	-6 367

Muudatustega suunatakse **56 534 eurot** tulusid ja kulusid Kliimaministeeriumile ja **20 000 eurot** Riigikogule, vt täpsemalt selgitust vastava valitsemisala valitsemisalade vaheliste muudatuste juures Valitsemisala-sisene muudatus (kuludes)

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi siseselt vähendatakse programmi tegevuse Teadus- ja tehnoloogiamahuka iduettevõtluse arendamine eelarvet **6 571 429 eurot** ja suurendatakse Ettevõtete konkurentsivõime ja rahvusvahelistumise toetamine eelarvet. Täpsustatakse EL struktuurivahenditest rahastatava turismisektori elavdamise ja taaskäivitamise toetuse kajastamist programmi tegevuse vahel. Tegemist on tehnilise vea parandamisega.

Valitsemisalade vaheline muudatused

Seoses ministeeriumite töö ümberkorraldamisega alates 01.01.2025. aastal liigub Maa-amet Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumisse. Esialgselt eelnõust jäi välja AS-i Tartu Agro rendimaade maaparandusühistute liikmemaksude eelarve üle andmine Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumisse. Sellega seoses suunatakse täiendavalt **Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi** valitsemisala eelarvest **19 000 eurot** Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisalasse.

REGIONAAL- JA PÕLLUMAJANDUSMINISTEERIUMI VALITSEMISALA

Tabel 9. Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi valitsemisala, tuhat eurot

	2025. aasta riigieelarve eelnõu koos II lugemise muudatustega		Muudatus III lugemisele		2025. aasta täpsustaud eelnõu	
	Eelarve kokku	Sealhulgas piirmääraga vahendid	Eelarve kokku	Sealhulgas piirmääraga vahendid	Eelarve kokku	Sealhulgas piirmääraga vahendid
KULUD	-791 279	-212 812	--465	-465	-791 744	-213 277
Tulemusvaldkond: PÕLLUMAJANDUS JA KALANDUS	-446 813	-57 278	-652	-652	-447 465	-57 930
Toiduohutuse programm						
Taimekaitse ja väetiste poliitika kujundamine ja rakendamine	-2 277	-2 051	-652	-652	-2 929	-2 703
Tulemusvaldkond: ELUKESKKOND, LIIKUVUS JA MERENDUS	-339 514	-155 535	187	187	-339 327	-155 347
Maa ja ruumiloome programm						
Põllumajandusmaa ja maaparanduse poliitika kujundamine	-17 613	-2 521	187	187	-17 425	-2 333

Muudatusega suunatakse **19 000 eurot** Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile ning **168 385 eurot** Kliimaministeeriumile, vt täpsemalt selgitust vastava valitsemisala valitsemisalade vaheliste muudatuste juures.

Valitsemisalade vaheline muudatus

Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi valitsemisala eelarvesse suunatakse Vabariigi Valitsuse sihtotstarbelisest reservist **652 200 eurot** täiendavaid vahendeid teadus- ja arendustegevuse projekti Põllukultuuride väetamisnormatiivide nüüdisajastamiseks. 2025. aasta riigieelarve eelnõu koostamisel jäi eelarve õigeaegselt Vabariigi Valitsuse reservist valitsemisalale suunamata.

Eesmärgiks on nüüdisajastada Eestis kasvatatavate põllumajanduskultuuride väetamiseks lubatud toitelementide N, P ja K normatiive ning toitelementide bilansi arvutamiseks vajalikke koefitsiente. Nende põhjal on võimalik uuendada väetamisjuhendeid põllumajandustootjatele, arendada uusi digitaalseid väetamissoovituste teenuseid, uuendada kehtivaid toitelementide kasutamise norme, vähendada taimekasvatuse keskkonnakoormust, hinnata täpsemalt toidu tootmise keskkonnajalajälge ning toetada põllumajandusettevõtjaid optimaalsete lahenduste leidmisel jätkusuutlikuks taimekasvatuseks.

SOTSIAALMINISTEERIUMI VALITSEMISALA

Tabel 10. Sotsiaalministeeriumi valitsemisala, tuhat eurot

	2025. aasta riigieelarve eelnõu koos II lugemise muudatustega		Muudatus III lugemisele		2025. aasta täpsustatud eelnõu	
	Eelarve kokku	Sealhulgas piirmääraga vahendid	Eelarve kokku	Sealhulgas piirmääraga vahendid	Eelarve kokku	Sealhulgas piirmääraga vahendid
KULUD	-7 468 926	-196 662	-774	-774	-7 469 699	-197 436
Tulemusvaldkond: HEAOLU	-5 016 675	-123 804	-17	-17	-5 016 692	-123 821
Tööturuprogramm						
Kvaliteetse tööelu tagamine ja areng	-14 754	-1 340	-0,10	-0,10	-14 754	-1 340
Vanemaealiste programm						
Pensionisüsteemi kujundamine ja hüvitiste maksmine	-3 838 224	-6 455	-3	-3	-3 838 227	-6 458
Sotsiaalhoolekande programm						
Pikaajalise hoolduse poliitika kujundamine, KOV võimestamine	-16 226	-4 071	-0,33	-0,33	-16 227	-4 072
Hoolekande kättesaadavuse tagamine ja toimetuleku toetamine	-152 135	-67 364	-4	-4	-152 140	-67 368
Laste ja perede programm						
Hüvitised ja toetused lastele ning peredele	-936 244	-3 937	-2	-2	-936 246	-3 939
Abivajavaid lapsi ja peresid toetavad teenused	-36 717	-27 724	-3	-3	-36 720	-27 727
Lapsi ja peresid toetavate meetmete arendamine ja pakkumine	-4 095	-2 168	-1	-1	-4 096	-2 169
Teenused ohvritele ja vägivaldsete järele	-9 077	-6 921	-3	-3	-9 080	-6 923
Soolise võrdsuse ja võrdse kohtlemise programm						
Tulemusvaldkond: TERVIS	-2 444 120	-72 858	-757	-757	-2 444 877	-73 615
Tervist toetava keskkonna programm						
Vee, õhu, müra ja kiirgusega seotud terviseriskid	-2 966	-2 421	-1	-1	-2 967	-2 422
Kemikaalide ohutus ja riskide vähendamine	-1 719	-1 580	-1	-1	-1 720	-1 581
Toodete ja teenuste ohutus ning riskide vähendamine	-5 025	-3 032	-2	-2	-5 027	-3 034
Inimkeskse tervishoiu programm						
Tervishoiuteenuste mudelite ümberkujundamine	-23 068	-7 582	-100	-100	-23 168	-7 682
Tervisesüsteemi kvaliteet ja patsiendihutus	-3 900	-3 352	-651	-651	-4 551	-4 004
Nakkushaiguste leviku tõkestamine (vaktsineerimine, AMR)	-3 648	-3 114	-1	-1	-3 649	-3 115

Valitsemisalade vaheline muudatus

Sotsiaalministeeriumi valitsemisala eelarvesse suunatakse **Vabariigi Valitsuse sihtotstarbelisest reservist 750 000 eurot** täiendavaid vahendid teadus- ja arendustegevusse, et jätkata projektide rakendamist, sh:

- 100 000 eurot *Digital Europe* programmi 1 miljoni genoomi projekti kuludeks;
- 650 000 eurot *Vähi Ennetuse, Diagnostika, Ravi ja Teaduse Tippkeskuse asutamine* projekti kuludeks.

2025. aasta riigieelarve eelnõu koostamisel jäi eelarve õigeaegselt Vabariigi Valitsuse reservist valitsemisalale suunamata.

Sotsiaalministeeriumi valitsemisala tegevuskuludesse suunatakse **Justiits- ja Digiministeeriumi** eelarvest **23 727 eurot**, mis on seotud Rapla ja Valga riigimajades ennetähtaegse ruumide vabastamisega ning kriminaalhooldusele üleandmisega. Tegemist on Riigi Kinnisvara AS kasutuses olevate pindade optimeerimisega, mille tulemusena vabanevad vahendid suunatakse vastavate valitsemisalade eelarvetesse vastavalt kokkuleppele.

VÄLISMINISTEERIUMI VALITSEMISALA

Tabel 11. Välisministeeriumi valitsemisala, tuhat eurot

	2025. aasta riigieelarve eelnõu koos II lugemise muudatustega		Muudatus III lugemisele		2025. aasta täpsustatud eelnõu	
	Eelarve kokku	Sealhulgas piirmääraga vahendid	Eelarve kokku	Sealhulgas piirmääraga vahendid	Eelarve kokku	Sealhulgas piirmääraga vahendid
KULUD	-117 293	-99 527	-1 319	-1 319	-118 611	-100 846
Tulemusvaldkond: VÄLISPOLIITIKA	-116 391	-99 527	-1 319	-1 319	-117 710	-100 846
Välispoliitika programm						
Eesti julgeolekukeskkonna tugevdamine	-25 481	-23 422	-330	-330	-25 810	-23 752
Eesti välispoliitiline osalus globaalsetes teemades	-20 089	-18 030	-330	-330	-20 418	-18 360
Juriidiliste, konsulaar-, sanktsiooni- ja strateegilise kauba küsimuste lahendamine	-19 862	-17 777	-330	-330	-20 191	-18 107
Eesti välismajandushuvide edendamine ja kaitse	-19 630	-9 996	-165	-165	-19 795	-10 161
Arengukoostöö ja humanitaarabi koordineerimine	-31 330	-30 300	-165	-165	-31 494	-30 465

Valitsemisalade vaheline muudatus

Vabariigi Valitsuse reservi sihtotstarbeliste vahendite eelarvest suunatakse **1 192 500 eurot Välisministeeriumi** valitsemisala eelarvesse konkurentsipõhiste teadus- ja arendustegevuse projektide jätkamiseks, sh:

- 1 082 500 eurot projekti *Välis- ja julgeolekupoliitika teadus- ja arendustegevus Venemaa, Aasia ja Arktika suunal* kuludeks;

- 110 000 eurot projekti *Eesti välis- ja julgeolekupoliitika ning diplomaatia ajalugu (EeVaDip)* – kollektiivse mälu programm kuludeks.

2025. aasta riigieelarve eelnõu koostamisel jäi eelarve õigeaegselt Vabariigi Valitsuse reservist valitsemisalale suunamata.

Justiits- ja Digiministeeriumi valitsemisala tegevuskulude eelarvest suunatakse **126 000 eurot Välisministeeriumi** valitsemisala eelarvesse, et rahastada 2025. aastal Maailma Intellektuaalse Omandi Organisatsiooni (*World Intellectual Property Organization*, WIPO) regionaalse koordinaatsiooni diplomaatilist ametipositsiooni Eesti Alalises esinduses Genfis.

II MUUDATUSED TEKSTIPARAGRAHVIDELE

Teha eelnõus järgmised sõnastuslikud parandused:

- 1) **Asendada seaduse eelnõu § 3 lõikes 2** arv „494 763 000” arvuga „495 362 000”.

Selgitus muudatusettepanekule:

Muudatus on seotud põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse (PGS) §-dega 3 ja 7, mille kohaselt riigieelarvest eraldatakse valdadele ja linnadele munitsipaalkoolide kulude katmiseks toetust Eesti Hariduse Infosüsteemi (EHIS) 10.11.2024. aasta õpilaste arvu alusel.

- 2) **Asendada seaduse eelnõu § 7** tekstiosa „1,395 miljardit” tekstiosaga „1,397 miljardit”.

Selgitus muudatusettepanekule:

2025. aasta riigieelarve seaduse eelnõule esitatud muudatusettepanekuga suunatakse Vabariigi Valitsuse reservi sihtotstarbeliste vahendite eelarvest 1 630 000 eurot Kaitseministeeriumi valitsemisala eelarvesse konkurentsipõhiste teadus- ja arendustegevuse projektide rakendamise jätkamiseks, millega seoses muutub paragrahvis sätestatud kaitsekulu NATO meetodil.

- 3) **Lisada seaduse eelnõusse § 12 järgmises sõnastuses:**

„§ 12. Ümberkorraldatud valitsemisalade eelarvejääkide üleandmine ja ülekanndmine

Justiits- ja Digiministeerium, Kliimaministeerium, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ning Regionaal- ja Põllumajandusministeerium täpsustavad asjasse puutuvalt omavahel ümberkorraldamisega seotud osas enda ja oma valitsemisala asutuste 2024. eelarveaasta 2025. eelarveaastasse ülekantavate riigieelarve vahendite mahtusid (edaspidi *eelarvejääk*) 2025. aasta 31. märtsini. Ministrid kooskõlastavad omavahel asutuste eelarvejäägid seisuga 31. detsember 2024. Eelarvejääk antakse üle akti alusel valitsemisalale, kelle valitsemisalasse valdkond üle läks. Minister, kelle valitsemisalasse eelarvejääk anti, lähtub 2024. aasta vahendite ülekanndmisel 2025. eelarveaastasse riigieelarve seaduse §-st 59¹.“.

Selgitus:

Tulenevalt õigusaktidest kannab valitsemisala üle enda eelarvejäägid. Seoses valitsemisalade ümberkorraldamisega liiguvad tulemusvaldkonnad (TUV) ühe ministeeriumi valitsemisalast teise ministeeriumi valitsemisalasse. Sellega seoses ei ole võimalik valitsemisalal, kellel 2024 oli TUV ja 2025 seda enam ei ole, üle kanda ka eelarvejääke. Riigieelarve seaduse § 59¹ lõike 2 kohaselt võib ülekantud riigieelarve vahendeid kasutada riigieelarvega määratud otstarbeks. Kui määratud otstarvet järgmisel eelarveaastal ei ole, siis ei ole võimalik neid vahendeid ka kuskile üle kanda ega kasutada. Sama viidatud sätte alusel võib administratiivset liigendust ülekanndmisel muuta, kui see on seotud ministeeriumi valitsemisala riigiasutuse, tulemusvaldkonna või programmi tegevuse ümberkorraldamise või lõpetamisega. Antud juhul ei ole toimunud ümberkorraldamine ministeeriumi valitsemisala siseselt, mistõttu selle sätte alusel ei ole võimalik vahendeid üle kanda. Ka seab siin piirid EV põhiseadus, mille § 94 kohaselt minister juhhib ministeeriumi, korraldab ministeeriumi valitsemisalasse kuuluvaid küsimusi, annab seaduse alusel ja täitmiseks määrusi ja käskkirju. Seega saab minister anda käskkirju oma valitsemisalasse kuuluvate küsimuste piires. Kui tulemusvaldkond on valitsemisala

ümberkorraldamise tõttu läinud teise ministeeriumi valitsemisalasse, ei ole tegemist enam selle ministri valitsemisalaga. Ka Vabariigi Valitsuse seaduse § 49 lõike 1 punkti 8 kohaselt otsustab minister ministeeriumi eelarvevahendite kasutamise üle ja sama lõike punkti 9 kohaselt kinnitab minister ministeeriumi valitsemisalas olevate riigiasutuste eelarved ja kontrollib nende täitmist. Seega ei saa üks minister otsustada teise ministeeriumi valitsemisala eelarvevahendite kasutamise üle.

Riigieelarve seaduse § 56 võimaldab riigiasutuste ümberkorraldamisel suunata ümberkorraldatava riigiasutuse kasutamata summad Vabariigi Valitsuse reservi. Riigieelarve seaduse eelnõu (513 SE) seletuskirja kohaselt antakse lõikega Vabariigi Valitsusele pädevus eelarveaasta jooksul riigiasutuste tegevuse lõpetamisel ja ümberkorraldamisel (sh tegevuse ümberkorraldamisel) vähendada neile riigieelarves muudest või määramata allikatest saadud vahendeid, suunates vabanevad vahendid reservi ning finantseerida samade vahendite arvelt Vabariigi Valitsuse reservist moodustatud, lõpetatud või ümberkorraldatud riigiasutusi või riigiasutuste ümberkorraldatud tegevust. Sellise pädevuse olemasolu võimaldab realiseerida Vabariigi Valitsuse seadusega valitsusele või valitsusasutusele antud õigust riigiasutuste ümberkorraldamiseks ning likvideerimiseks ilma seadusega kehtestatud riigieelarves muudatusi tegemata. Vabariigi Valitsuse reservi kaudu jaotatakse ümber ainult riigieelarves muudest või määramata allikatest ettenähtud vahendid, välja arvatud materiaalse ja immateriaalse vara müügist laekunud tulu arvel kavandatavaid kulusid.

Paraku ei sätesta seadus Vabariigi Valitsuse reservi kasutamist ümberkujundatavate asutuste finantseerimise allikana (nagu see oli varem reguleeritud aastaste eelarvete tekstiparagrahvides kuni kehtiva RES jõustumiseni). Kehtiva RES § 58 lõike 1 kohaselt võib Vabariigi Valitsuse reservi vahendeid kasutada ettenägematuteks kuludeks ja investeringuteks, mida ei ole võimalik riigieelarve eelnõu menetlemisel planeerida. Antud juhul oli ministeeriumide ümberkorraldamine ning vastavate kulude ja investeringute vajadus teada. Võimalik oleks Vabariigi Valitsusel ette näha seoses valitsemisalade ümberkorraldamisega Vabariigi Valitsuse reservi sihtotstarbelised vahendid, kuid see on keeruline, kuna eelarvejäägid selguvad alles 2025. aastal mai kuuks. 2025 aasta riigieelarve koostamise käigus ei olnud võimalik ette planeerida detailselt ministeeriumite ümberkorraldamisega seotud asutuste tegevuste jääke seisuga 31.12.2024, et neid kajastada Vabariigi Valitsuse sihtotstarbelises reservis.

Seega lisatakse 2025. aasta riigieelarve seadusesse säte, mille kohaselt ümberkujundatud valitsemisalad täpsustavad oma eelarvejääke ja kooskõlastavad need omavahel 31. märtsiks 2025. aastaks. Seejärel antakse vahendid teisele valitsemisalale üle aktiga. Seda seetõttu, et ülekantavad vahendid ei sisaldu riigieelarves ja riigieelarvega ei ole võimalik neid vahendeid ühelt valitsemisalalt teisele ümber tõsta. Tulenevalt Vabariigi Valitsuse 19. detsembri 2019. a määruse nr 112 „Riigi eelarvestrateegia, riigieelarve eelnõu ja tõhustamiskava koostamise ning riigieelarve vahendite ülekandmise tingimused ja kord ning riigieelarve seadusest tulenevate aruannete esitamise kord“ §-st 13 suureneb ülekantud vahendite võrra valitsemisala eelarveaastas kasutada olevate vahendite maht, seejuures riigieelarvet ei muudeta. Antud juhul kasutatakse analoogiat riigivara seaduse §-ga 13, mille kohaselt riigivara üleandmise kohta koostatakse akt. Kui eelarvevahendite jääk on selgeks tehtud ja üle antud, saab vastuvõttev ministeerium need üle kanda tavakorras, st riigieelarve seaduse § 59¹ alusel. See tähendab ka ülekantavate vahendite avalikustamist koos selgitustega ministeeriumi veebilehel (ülal viidatud määruse § 12 lõige 1). Täpsustame, et tegemist on üksnes 2024. aasta eelarvejääkidega, mida ei olnud võimalik 2025. aasta riigieelarve seaduses planeerida. Säte ei puuduta vahendeid, mis on 2025. aasta riigieelarve seaduses ümberkorraldatud valitsemisaladele ette nähtud.